Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2014–2015 **Aanhangsel van de Handelingen**

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2132

Vragen van de leden **Schouw** en **Berndsen-Jansen** (beiden D66) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *het bericht «Wanbetalers niet meer de cel in»* (ingezonden 9 april 2015).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie), mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie (ontvangen 30 april 2015).

Vraag 1
Kent u het bericht «Wanbetalers niet meer de cel in»?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Wat vindt u van de situatie dat rechters noodgedwongen weigeren nog langer mensen te gijzelen voor boetes?

Antwoord 2
Ik versta uw vraag zo dat een deel van de rechters graag over meer informatie ten aanzien van de vorderingen gijzeling zou willen beschikken om tot een goed oordeel te kunnen komen. De toepassing van gijzeling is een ingrijpend dwangmiddel om iemand die betalingsonwillig is alsnog tot betaling te bewegen. Ik ben van mening dat deze vorderingen zodanig gemotiveerd moeten worden voorgelegd aan rechters dat zij in staat worden gesteld de rechtmatigheid van de vordering hierop te toetsen.

Vraag 3, 4
Hoe beoordeelt u de stevige kritiek van de rechtspraak dat het Openbaar Ministerie (OM) het uiterste dwangmiddel van gijzelingsverzoeken als automatisme is gaan inzetten met als gevolg dat in 2014 zo'n 130.000 gijzelingsverzoeken zijn ingediend voor mensen die hun boetes niet betalen?
Hoe beoordeelt u de kritiek van de rechtspraak dat uit de dossiers die de rechters van het OM krijgen, niet valt op te maken of er sprake is van betalingsonwil of van betalingsonmacht en dat het veelal dunne, automatisch uitgedraaide verzoekschriften van een paar velletjes zijn?

[1] NRC Handelsblad, 7 april 2015

ah-tk-20142015-2132
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2015

Antwoord 3, 4
Gijzeling dient te worden ingezet als ultimum remedium; het laatste dwangmiddel als alle eerdere pogingen om een overtreder tot betaling te bewegen niet tot resultaat hebben geleid. Aan een vordering gijzeling gaat een langdurig traject vooraf van aanschrijving, aanmaning, toepassing van verhaal zonder dwangbevel, het inschakelen van de deurwaarder, de invordering van het rijbewijs en de buitengebruikstelling van het voertuig. Gijzeling is een ingrijpende maatregel voor betrokkenen. Ik vind het wenselijk dat – ondanks het ontbreken van een wettelijke plicht hiertoe – in de vordering gijzeling wordt gemotiveerd waarom het volgens OM opportuun is de betreffende persoon te gijzelen. Om die reden heeft de toenmalig Minister van Veiligheid en Justitie tijdens het AO Geldboetes in het bestuursrecht en strafrecht op 5 maart 2014 aangekondigd dat het OM en het CJIB in de vordering gijzeling beter zullen motiveren waarom er op basis van de beschikbare informatie sprake lijkt te zijn van iemand die wel kan, maar niet wil betalen. Het OM en CJIB zijn aan de slag gegaan met een nadere uitwerking daarvan. De eerste vorderingen «nieuwe stijl» worden eind april van dit jaar behandeld.
Het OM en het CJIB beschikken in sommige gevallen over een volledig beeld van de financiële situatie van betrokkene, maar in veel gevallen ook niet. Zij zijn dan afhankelijk van de informatie die de overtreder hierover aanlevert. Het is dan ook mede aan de overtreder om duidelijk te maken dat hij of zij niet kan betalen en waarom niet.

Vraag 5, 6, 7
Hoe verhoudt deze kritiek uit de rechtspraktijk zich tot uw brief van 1 juli 2014 waarin u aangaf dat de tenuitvoerlegging van deze sancties maatschappelijk verantwoord moet plaatsvinden met, waar nodig en mogelijk, oog voor de financiële situatie van betrokkene?[2]
Hoe verhoudt deze stevige kritiek uit de rechtspraktijk zich tot uw brief van 16 januari 2015 waarin een meer gerichte en proportionele toepassing van het dwangmiddel gijzeling werd aangekondigd?[3] Waaruit bestaat die aangekondigde meer gerichte en proportionele toepassing van het dwangmiddel gijzeling?
Bent u voornemens het OM op korte termijn aan te spreken op de geautomatiseerde gijzelingspraktijk, gijzeling terug te brengen tot uiterste dwangmiddel voor betalingsonwil, in overleg met het OM en de rechtspraak te bezien in hoeverre de gijzelingspraktijk voor openstaande boetes nog houdbaar is of dat alternatieve handhaving gezocht moet worden en in ieder geval ten aanzien van mensen die wel willen, maar niet kunnen betalen niet langer een gijzelingsverzoek, maar een betalingsregeling aan te bieden?

Antwoord 5, 6, 7
De behoefte van enkele rechters om vorderingen gijzelingen met een betere motivering te ontvangen, sluit aan bij mijn ambitie om te komen tot een meer maatschappelijk verantwoorde tenuitvoerlegging van financiële sancties in het algemeen. Daartoe zijn en worden ook de nodige verbetermaatregelen getroffen, zoals de mogelijkheid van termijnbetalingen al vanaf 1 juli a.s. te bieden aan alle personen die vanaf dat moment een Wahv-beschikking van 225 euro of hoger opgelegd krijgen. In bijgevoegde brief licht ik deze mogelijkheid nader toe. Voor een overzicht van andere belangrijke maatregelen verwijs ik u naar het antwoord op vragen van de leden Kooiman en Van Nispen (vraagnummer 2015Z06286).
Hoewel de rechterlijke uitspraak naar aanleiding van een vordering gijzeling nieuwe stijl eind april volgt, vertrouw ik erop dat met de voorgenomen maatregelen aan de behoeften van de rechterlijke macht tegemoet wordt gekomen.

[2] Kamerstukken II, 2013/14, 29 279, nr. 202.
[3] Kamerstukken II 2014/15, 24 515, nr. 299

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Kooiman en Van Nispen (beiden SP), ingezonden 8 april 2015 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 2133).